

Práva pacientov

- Rešpektovanie práv pacientov, je v systémoch zdravotníctva rôznych krajín EÚ rozdielne
- V niektorých krajinách EÚ existujú charty práv pacientov, samostatné zákony, administratívne predpisy, charty služieb, orgány ako napríklad ombudsman, postupy ako napríklad alternatívne riešenie sporu, atď.
- V rámci reformných zákonov sú výrazne posilnené práva pacientov - Európska charta práv je zakomponovaná do paragrafového znenia reformných zákonov.

Práva súvisia s povinnosťami a zodpovednosťou

- Definícia práv znamená, že tak občania ako aj záujmové skupiny v oblasti poskytovania zdravotníckych služieb ponесú svoj podiel zodpovednosti.

Práva súvisia s povinnosťami a zodpovednosťou

- Zákon o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia § 41 – poisťovňa má právo uplatniť voči poistencovi nárok na úhradu ak sa mu preukáže porušenie liečebného režimu.

Štrnásť základných práv pacienta v šiestici reformných zákonov

---

1. Právo na prevenciu

- Každý má právo na poskytovanie primeraných služieb na prevenciu choroby.
- Zákon o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia § 2 a príloha 2. Zákon ide nad rámec európskej charty, garantuje bezplatnú plošnú prevenciu, nielen prevenciu u rizikových skupín.

2. Právo na prístup k zdravotníckym službám

- Každý má právo na prístup k takým zdravotníckym službám, aké si vyžaduje jeho zdravie. Zdravotnícke služby musia zaručovať rovnaký prístup každému, bez diskriminácie na základe finančných možností, miesta bydliska, druhu choroby, alebo doby prístupu k zdravotnej starostlivosti.
- § 11 zákona o zdravotnej starostlivosti garantuje každému právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti a zakazuje diskrimináciu z dôvodov pohlavia, farby pleti, jazyka, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.
- § 5 zákona o poskytovateľoch ukladá štátu povinnosť garantovať minimálnu sieť a zabezpečiť tak dostupnosť zdravotnej starostlivosti.

3. Právo na informácie

- Každý má právo na prístup k všetkým druhom informácií týkajúcich sa jeho zdravotného stavu, zdravotníckych služieb a ich využívania a všetkého, čo je dostupné na základe vedeckého výskumu a technickej inovácie.
- Podľa § 6 zákona o zdravotnej starostlivosti má každý právo na informovaný súhlas za presne definovaných podmienok. Podľa § 11 ods.8 má každý pacient právo na informácie o svojom zdravotnom stave.
- § 25 zákona o zdravotnej starostlivosti zabezpečuje pacientovi prístup do zdravotnej dokumentácie a

možnosť vyhotoviť si kópiu zdravotnej dokumentácie.

- novela zákona 1401998 o lieku ukladá povinnosť lekára aj lekárnikovi informovať pacienta o lacnejšej generickej substitúcii.

4. Právo vyjadriť súhlas

- Každý má právo na prístup ku všetkým informáciám, ktoré by mu umožnili aktívnu spoluúčasť pri rozhodovaní o svojom zdraví; tieto informácie sú základnou podmienkou pred akoukoľvek procedúrou a liečbou, vrátane účasti na vedeckom výskume.
- § 6 zákona o zdravotnej starostlivosti ukladá povinnosť zdravotníckemu pracovníkovi poskytnúť poučenie zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku tak, aby sa pacient mohol slobodne rozhodnúť.

5. Právo slobodného výberu

- Každý má právo slobodne si vybrať na základe dostatočných informácií spomedzi rôznych liečebných metód a poskytovateľov.
- Podľa § 11 ods. 6 zákona o zdravotnej starostlivosti má každý právo na výber poskytovateľa.

6. Právo na súkromie

- Každý má právo na dôverný prístup k svojim osobným informáciám, vrátane informácií týkajúcich sa jeho zdravotného stavu a možných diagnostických alebo liečebných metód, ako aj na ochranu svojho súkromia pri výkone diagnostických vyšetrení, prehliadke u odborného lekára a pri lekárskom ošetrení alebo chirurgickom zákroku vo všeobecnosti.
- Podľa § 11 ods. 8 zákona o zdravotnej starostlivosti má každý právo na ochranu dôstojnosti, rešpektovanie svojej telesnej a psychickej integrity, zachovanie mlčanlivosti v súvislosti s údajmi o jeho zdravotnom stave a na humánny, etický a dôstojný prístup zdravotníckych pracovníkov.
- §§18 – 25 zákona o zdravotnej starostlivosti hovoria o správnom vedení zdravotnej dokumentácie a o pravidlách jej sprístupňovania.

7. Právo na rešpektovanie pacientovho času

- Každý má právo byť ošetrený v krátkom a vopred určenom čase. Toto právo platí pre všetky fázy liečby.
- § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti ukladá poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne a bezodkladne.
- Zákon o záchrannej službe zabezpečí dojazd záchrannej zdravotnej služby do 15 minút na celom území SR.
- § 6 ods. 2 – 6 zákona o poisťovniach určuje pravidlá vedenia zoznamu poistencov čakajúcich na poskytnutie zdravotnej starostlivosti.

8. Právo na kvalitu

- Každý má právo na prístup k zdravotníckym službám vysokej kvality na základe špecifikácie a dodržiavania presne stanovených noriem.
- § 9 zákona o poskytovateľoch ukladá poskytovateľovi nepretržite zabezpečovať systém kvality.
- § 42 zákona o poskytovateľoch ukladá povinnosť zdravotníckych pracovníkov celoživotne sa vzdelávať.

9. Právo na bezpečnosť

- Každý má právo neutrpieť škodu spôsobenú nedostatočným fungovaním zdravotníckych služieb, zanedbaním lekárskej starostlivosti a chýb, a právo na prístup k zdravotníckym službám, ošetreniu a liečbe, ktoré spĺňajú bezpečnostné normy.
- Podľa § 11 zákona o zdravotnej starostlivosti je zdravotnícky pracovník zo zákona povinný

informovať pacienta o rizikách poskytovanej zdravotnej starostlivosti prípadne o rizikách jej odmietnutia.

10. Právo na inovácie

- Každý má právo na prístup k inovovaným metódam, vrátane diagnostických metód, v zmysle medzinárodných noriem, a nezávisle na ekonomických alebo finančných okolnostiach.
- Podľa § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti má každý právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti lege artis na základe štandardného terapeutického postupu, ktorý je definovaný v zákone o zdravotnej starostlivosti ako katalóg výkonov.
- Zákon o zdravotnej starostlivosti umožňuje viesť výskum v oblasti biomedicíny. Paragrafy 26 – 34 zákona určujú pravidlá biomedicínskeho výskumu.

11. Právo predchádzať utrpeniu a bolesti

- Každý má právo, pokiaľ je to len možné, predchádzať utrpeniu a bolesti vo všetkých etapách svojej choroby.
- § 11, ods. 8, písm. h zákona o zdravotnej starostlivosti garantuje každému nárok na zmiernenie utrpenia.

12. Právo na zohľadnenie osobných potrieb

- Každý má právo na diagnostické a liečebné programy čo najviac prispôbené svojim osobným potrebám.
- § 4 ods.3 zákona o zdravotnej starostlivosti ukladá poskytnutie zdravotnej starostlivosti lege artis.

13. Právo sťažovať sa

- Každý má právo podávať sťažnosť vždy, keď utrpí škodu a právo dostať odpoveď alebo inú formu spätnej väzby.
- Podľa § 11 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti nesmie byť nikto stíhaný ani prenasledovaný v súvislosti s vymáhaním svojich práv.
- § 43 zákona o poisťovniach Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vykonáva dohľad nezávislý od poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

14. Právo na náhradu škody

- Každý má právo na dostatočnú náhradu škody v primerane krátkom čase vždy, keď utrpí telesnú alebo morálnu a psychickú ujmu spôsobenú ošetrovaním alebo liečbou pri poskytovaní zdravotníckej služby.
- Nezávislé vyšetrenie Úradom pre dohľad
- Antidiskriminačný zákon
- Občiansky zákonník

Dátum vystavenia: 14.07.2004

Zdroj: MZ SR